

Distribution: ÅMHM webbplats,
samtliga kommuner på Åland,
socialvårdsbyrån vid Ålands
landskapsregering, Institutet för hälsa
och välfärd

Vår referens:
Mikael Granholm
Tel: (0)18 - 528 627

Tillsyn över behandlingstider av utkomststöd

Enligt 2 § 8 punkten i landskapslagen (1998:66) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd (FFS 1997/1412), ska ÅMHM en gång per kalenderår begära de uppgifter som är nödvändiga för uppföljningen av att de tidsfrister iakttas som föreskrivs i 14b, 14 c och 14 e §§ i lagen om utkomststöd.

Som jämförelse kan nämnas att Institutet för hälsa och välfärd (THL) av kommuner i riket två gånger per kalenderår ska begära uppföljningsuppgifter om hur motsvarande lagstadgade tidsfrister har iakttagits. THL har genomfört detta genom att årsvis samla in ifrågavarande uppgifter för april och oktober månader.

ÅMHM har under åren 2017 och 2018 granskat behandlingstiderna för utkomststöd som gäller april månad. År 2019 har ÅMHM granskat behandlingstiderna för utkomststöd för oktober månad. Detta i syfte att få en större "spridning" mellan årets månader och för att kunna göra eventuella jämförelser mellan ÅMHM:s föregående mätningar gällande april månad samt mellan ÅMHM:s mätningar och THL:s motsvarande mätningar för oktober månad. ÅMHM:s granskning har skett i form av en webbenkät.

Enkätfrågorna har utgått ifrån THL:s motsvarande frågor för att underlätta svarsjämförelser.

ÅMHM har valt att presentera kommunvisa resultat i procentform och på landskapsnivå som absoluta tal. Detta för att minimera risken för att enskilda klienters identitet kan röjas i kommuner där enstaka utkomststödsärenden förekommer.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Mikael Granholm
Social- och hälsovårdsinspektör

Enkätresultat

Ansökningsvolym

I nedanstående tabell presenteras på kommunnivå den procentuella andelen ansökningar om utkomststöd under granskningsperioden i förhållande till alla ansökningar om utkomststöd för hela Åland. Därtill presenteras andelen brådskande ansökningar om utkomststöd på kommunnivå i förhållande till alla ansökningar om utkomststöd för ifrågavarande kommun.

Som jämförelse presenteras mätresultaten för hela Åland för de två senaste åren:

Kommun	Andel ansökningar på kommunnivå i förhållande till alla ansökningar för hela Åland	Andel brådskande ansökningar på kommunnivå i förhållande till alla ansökningar för ifrågavarande kommun
Hammarland	7,1 %	0,0%
Lumparland	0,0 %	0,0%
Saltvik	11,2 %	0,0%
Föglö	1,1 %	0,0%
Lemland	4,8 %	0,0%
Jomala	5,2 %	14,3 %
Brändö	0,7 %	0,0 %
Sund	2,2 %	16,7 %
Vårdö	0,4 %	0,0 %
Eckerö	3,0 %	12,5 %
Finström	5,6 %	0,0 %
Geta	1,5 %	0,0 %
Kumlinge	0,4 %	0,0 %
Kökar	0,0 %	0,0 %
Sottunga	0,0 %	0,0 %
Mariehamn	56,9 %	2,6 %
Totalt (hela Åland)	100,0 % (269)	
Totala antalet ansökningar 2019	269	8
Totala antalet ansökningar 2018	294	11
Totala antalet ansökningar 2017	239	6

Behandlingstider

Enligt lagen om utkomststöd 14 b § ska i brådskande fall beslutet om utkomststöd fattas på basis av de tillgängliga uppgifterna samma eller senast följande vardag efter det att ansökan inkommit.

Enligt lagen om utkomststöd 14 c § 1 mom. ska beslutet om utkomststöd i andra än brådskande fall fattas utan dröjsmål, dock senast den sjunde vardagen efter det att ansökan inkommit.

I nedanstående tabell presenteras på kommunnivå den procentuella andelen beslut i utkomststödsärenden inom givna tidsramar under granskningsperioden i förhållande till det totala antalet beslut för hela Åland. Som jämförelse presenteras mätresultaten för hela Åland för de två senaste åren:

Kommun	Andel beslut inom 0 - 1 vardagar	Andel beslut inom 2 - 7 vardagar	Andel beslut inom 8 - 9 vardagar	Andel beslut inom 10 vardagar eller mer, eller som fortfarande behandlas
Hammarland	3,0 %	4,1 %	0,0 %	0
Lumparland	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0
Saltvik	8,9 %	2,2 %	0,0 %	0
Föglö	0,0 %	1,1 %	0,0 %	0
Lemland	4,5 %	0,4 %	0,0 %	0
Jomala	2,6 %	2,6 %	0,0 %	0
Brändö	0,0 %	0,7 %	0,0 %	0
Sund	1,9 %	0,4 %	0,0 %	0
Vårdö	0,4 %	0,0 %	0,0 %	0
Eckerö	1,1 %	1,9 %	0,0 %	0
Finström	3,7 %	1,9 %	0,0 %	0
Geta	1,1 %	0,4 %	0,0 %	0
Kumlinge	0,4 %	0,0 %	0,0 %	0
Kökar	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0
Sottunga	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0
Mariehamn	8,2 %	46,8 %	1,9 %	0
Totalt	35,7 %	62,5 %	1,9 %	0
			100 %	
Totalt 2019 (269)	96	168	5	0
Totalt 2018 (294)	149	134	5	6
Totalt 2017 (239)	171	67	1	0

Uppmaningar om komplettering

Enligt lagen om utkomststöd 14 c § 3 mom. ska klienten, om ansökan är bristfällig, senast den sjunde vardagen efter det att ansökan inkommit ges eller sändas en specificerad uppmaning att komplettera ansökan.

I nedanstående tabell presenteras på kommunnivå den procentuella andelen begäran om tilläggsutredningar inom 7 vardagar under granskningsperioden i förhållande till det totala antalet begäran för hela Åland. Som jämförelse presenteras mätresultaten för hela Åland för de två senaste åren:

Kommun	Andel begäran om tilläggsutredningar inom 7 vardagar	Andel begäran om tilläggsutredningar senare än inom 7 vardagar
Hammarland	0,0 %	0,0 %
Lumparland	0,0 %	0,0 %
Saltvik	5,9 %	0,0 %
Föglö	0,0 %	0,0 %
Lemland	2,9 %	0,0 %
Jomala	2,9 %	0,0 %
Brändö	2,9 %	0,0 %
Sund	0,0 %	0,0 %
Vårdö	0,0 %	0,0 %
Eckerö	5,9 %	0,0 %
Finström	5,9 %	0,0 %
Geta	0,0 %	0,0 %
Kumlinge	0,0 %	0,0 %
Kökar	0,0 %	0,0 %
Sottunga	0,0 %	0,0 %
Mariehamn	73,5 %	0,0 %
Totalt	100,0 %	0,0 %
Tot. 2019 (34)	34	0
Tot. 2018 (40)	39	1
Totalt 2017 (22)	19	3

Personligt samtal inom sju vardagar

Enligt lagen om utkomststöd 14 e § ska en utkomststöds klient ges tillfälle till ett personligt samtal med en socialarbetare eller socionom i kommunen senast den sjunde vardagen efter det att klienten har begärt detta.

I nedanstående tabell presenteras utfallet av svaren på kommunnivå. Som jämförelse presenteras mätresultaten för hela Åland för de två senaste åren:

Svarsalternativ	Svarsfördelningen på kommunnivå i antal 2019	Motsvarande resultat 2018	Motsvarande resultat 2017
Alltid	14	14	15
Ofta	1 (Eckerö)	2	1
Ibland	1 (Föglö)	0	0
Aldrig	0	0	0

Enkätanalys

Den totala mängden utkomststödsärenden är på en förhållandevis konstant nivå under jämförelseperioden 2017 - 2019 och det förefaller heller inte finnas märkbara skillnader mellan april och oktober månad. Andelen brådskande ansökningar om utkomststöd i förhållande till alla ansökningar om utkomststöd är närmast identiskt under ifrågavarande mätperiod. ÅMHM konstaterar att kommunerna år 2019 till skillnad från tidigare år, inte uppgett problem med att fastställa antalet brådskande ansökningar på ett tillförlitligt sätt, vilket kan indikera att kommunerna förbättrat sina interna registreringssystem för ändamålet. ÅMHM drar därmed slutsatsen att mätresultatet för år 2019 i högre utsträckning motsvarar den faktiska verkligheten än motsvarande mätresultat för åren 2017 – 2018.

ÅMHM konstaterar också att hela 35,7% av alla beslut om utkomststödsärenden har fattats inom 0 - 1 vardagar, vilket är kravet då fallen är brådskande. ÅMHM konstaterar vidare att detta är en betydligt högre andel beslut än kommunerna själva uppgett att de har uppfattat som brådskande ansökningar. Den siffran

uppgår till ca 3% (8/269). ÅMHM tolkar detta som att kommunerna har strävat till att fatta beslut om utkomststöd så fort som möjligt även om de inte förefaller ha uppfattat att det handlar om brådskande fall. ÅMHM uppfattar detta förfarande som positivt ur utkomststödklienternas synvinkel. ÅMHM uppfattar också en trend under mätperioden där andelen beslut inom 2 - 7 vardagar har ökat i förhållande till andelen beslut inom 0 - 1 vardagar.

Tillsynsåtgärder

ÅMHM uppmärksamgör genom separata beslut socialförvaltningen i Mariehamns stad, Eckerö kommun och Föglö kommun på att iaktta de behandlingsrelaterade tidsfristerna för behandling av utkomststöd enligt 14 c § 1 mom. samt 14 e § i lagen om utkomststöd.